

ብሔራዊ ተክል

አርባዕተ ትንፋሱ፡ አብ ሓዲ ህሞት

አብ ጠይኑ ከርግጥ ሃርና ምስ ዲጋታይ፣ ሪሆታይ፣ ዲላታይን ባሕሪታይን ገዙላላር ሓዲታይ ምዑሓል አብ ህይወትን ንብረትን ከብድ ክህረን ማህበራትን ከሰብ ጸሐትን አሉዎ። ብመሰረት ጸብዕቲ ፖሊስ አርትራ፣ አብቦን ገዙላላ ሓሙሻት ሓሙሻት መገራቸን ማለት ክብ 2010 ክኸበ መፍርቅ 2015 ኮሎ አብቲ እንክርኢና፡ 222 ሓዲታይ ምዑሓል አብ ዲጋ ሓዲታይ፣ ዲላን ባሕሪን አብ መደባራት ፖሊስ ተመዘብዎ። ኮሎ ሳብን ናይቲ ዚጋጠሙ ሓዲታይ ህጻናትን ሾምታይታይን ዝርከቡም 235 ሰባት ሞይዮም።

ፖሊስ አርትራ ክብ 2011 ጀምሩ ህዚ ምስ ምዑሓል አብ ዲጋታይ፣ ሓዲታይ፣ ዲላታይን ባሕሪታይን ገዙላላር ሓዲታይ ምዑሓል አብ ጨንፈር ምክልኻል ገበያ አብ ድሕነት ዝገኙ ክኢላታይ ሓገሳይ፣ አላጠጠ፡ ደረሰኡ አሉ።

አብ ናይ ለሚ ምዑራ ድሕነት ምዕራፍ ምስ ክልተ መንገሳዊት ክኢላታይ ሓገሳይ፣ ብዘባ ንግራታይም አብ ድሕነት ዘሎ ስሌዳት ክኢላታይ ምዑሓል ምክርታይም ክገበር ዘለዎ ሞንታይ አመልኪትና ዝገበርና ሕል ከቐርብ ኢና።

- ብመጀመርታ አሰማካካምን ስምዖንምን

• መምህራን አብ ክፍሉምን ኢብራሃም መሓመድ ኢብራሃምን ገበዩ። አላቲት ፖሊስ አርትራ ጨንፈር ምክልኻል ገበያ አላ፡ ድጋፍ ኢና። ቀንዲ ስምዖን ገበያ ሓዲታይ ምክልኻል ኮይኑ ብዘይዳ ምስ ድሕነት አብ ዝተሓሰር ናጻሚታይ ምዕራፍ፡ ማለት ሓዲጋ ምዑሓል ወይ ገበያ አብ ዚጋጠሙ ዝገኙ ክኢላ ህይወትን ንብረትን ንገደጋታይም ምክልኻል ክኢላ ሓላፊ ደማ ብሓዲጋ ወይ ብገበያ ንዘጠቀሱ ሰብ ወይ ንብረት አወጸኦን ንዘመልከቱ ምርኮሰዩ።

- አብ ቀዳማይ ሰሙን ናይዚ ሓገሳይ ዘሰፈ ወርሒ ሓምሌ አብ ዞን ማእከል ከተማ አሰመራ ምዑሓዊ ክብ

ዕዲጋሓሙስ አብ ወደን ዝርከቡም 4 ሰባት ዓለ ክጽርጉ ምስ አተዉ ናይ ሞት ሓዲጋ ብጸሕም ምዑሓዊ ምዑሓዊ ክብድ ጸሐት ኣብቲ። ን ሰኻ

መምህራን አብ ወሽጢት ጸብዕቲ ምዕራፍን ዓለ አቲኻ 4 ሪሆታይ አወጸኦ። ክቲ ዝበረ ናጻሚን ጠቐሚ ሞንታይ ብሸመይ ትገልጹ።

• አብ ቀዳማይ ሰሙን ወርሒ ሓምሌ 2015 አብ ምዑሓዊ (ንዞን) ዕዲጋ ሓሙስ አብ ወሽጢ ክገሰሱ ክኸብ 20 ማእከሪ ስምቶት ዘለዎ አገደ ጸብዕቲ ዓላ 4 ሰባት ንገጽገም ምስ አተዉ ሓዲ ድሕነት ሓዲ ብምዃን ኣርባዕተም ሞይዮም። ጠንቂ ናይቲ ሞት ብዘኸ እኔ እንክገኝ ብመጀመርያ ኮሞቲ ስምቶት ዘለዎ ዓለ ክጽርጉ ወይ ክኩዓት አብ ዝኸሰሱ እዮን እቲ ሞት ሃር ንዘመልከቱ ክኢላ ዘይምሕርን ሰብ ሞይ ዘይምዑሓዊ እዮም አብኡ ዝኣተዉ ሰራተኛታይ ደማ ጠይን ስምቶትን ናይቲ ዓለ ከደገዎ ብምሓዲምን። እቲ ዝገኘኡ ደማ ዝገኘ መላኸኢ ደኹን ክኸፍን ከይሓተ ብምሓዲምን ተግዲምን ክሞቲ ተራእዮም።

- ንዘኸሰሱ ብመሰረት ሰራተኛታይ አብ ዲጋታይን ዓለታይን ንዘጠቀሱ ሰባት ረድኡት ንክኸሰሱ አብ ከሓ ዞታይ ወንፋ ምስ ተገብሮም ኢኹም። አብኡ ዚጋጠሙም ጸገማት ወይ አገደ ስምቶት ህራ እኩባልዎ ክኸፍኡልኩ።

• ዝተገለጹ ዲጋታይ ነፍቲ ቅርጽን ጠይን ማለት ገሊ አገደ ሞይቶ፡ ሰልጣን ጭቃን ዘለዎ አብ ገላውን ቦታታይን ተረፍ-መረፍ ሓዲታይን ዝርከቡ ስለ ዝገኙ ሓዲ ሓዲ ማይ ምዕራፍን ምዕራፍን። ክኸሰሱ ዝገኘኡ ዚጋጠሙ ሞን እዚ አብ አሰመራ አብ ዓለ ብምሓዲም 4 ሰባት ዝሞቱ ኮይኑ ከምኡ አብ መገንዲ ዓዲ ንኡስ ትርክብ ዲጋ ናይ ሓገሪ ኣርባዕተ ደቃ ገዲፋ ኣብቲ ዲጋ ዝኣተዉት አይ አብ ዲጋ ሰሙዮ ሓዲ መንገሳይ ምዑሓዊ

ዝወሰዱ ሰባታይን ጸርን ክገበር ይከኣል።

- ዝጠቀሱ ምዑሓዊ አብ ትወፍፍሎ ማይ ክብ ህዘበ እንታይ ሓዲታይ ኢኹም ትጸብዩ?

• ሓዲጋ ምስ ኢጋጠሙ እቲ ዝረገፍ ወይ ዝገምገም ተቐላጠፋ ንዘቐረበ መደባር ፖሊስ ወይ ምዑሓዊ ክኸሰር ኣለዎ። ኮሞኡውን ምስ ዝጠቀሱ ሰብ ዝገበዩ ሞይቶ ሰታ ኮሞ ዝኣተዉ ምር ሓዲታይ ንክኢላታይ ምስ ዝሆኑ ክቲ ናይ ምዑሓዊ መሰርሕ የቀላጥፎ። ህዘበና ተደናገዲ ስለ ዝገኘ ሓዲጋ ምስ ኢጋጠሙ ክብ ሓዲቶት ዝገበዱ ዝገኘኡን ዘይከኣልን ከይኸን ብምሕሰብ አብ ዲጋ ወይ ዓለ ደኣቲ ሞ ክኣል ተወሰኺ ሓዲጋ ሞት የጋጥም።

- ዝገበዱ ክኸሰሱ ሓዲታይ ምዑሓዊ ክኸሰሰሱ ንክኣል ኢና ኣለዎ ዝኣተዉ፡ አብ ክብ ዲጋታይን ዓለታይን ብዘይወቲ ንኣቲ ዝሰባዩ፡ ህዘበ ብዘባ ድሕነት ክደሰን ሓዲታይ ክኣኸኡን እንታይ ዓይነት ሞንታይ ክገበር ኣለዎ

ብኡርም ደስ አሰፍፕ ገበናት ከትሪ ብኸመይ ንክላኸሎም?

አብ ሃርና ምስ ክልኡት ሃራት ኣረኣኢኻ ዚጋን ገበ ከትሪ የብልና። ስለዝገኘዩ ደማ ህዘበ አርትራ አብ ዝገኘ እዮን - ለይቲ ደኹን ቀትሪ - አብ ከተማ ደኹን ዓዲ ክገበ ናብን ብዘይ ስጥታ ክክታየኸን ዝረኣ። እዚ ደኹን ምር ሓዲታይ ሞርኦት ከትሪ አብ መደባራት ፖሊስ ይቐርቡዮም። ከትሪ ብብረትን ብዘይብረትን ኣፈራረሰክ ሓዲላ ተጠቐምኻ ዝገኝም ኮይኑ አብ ሰባታይ ለይቲ ከኣ ብዘይዳ የጋጥም። አብዚ ገበ ዝገኘ ሰባት መዘከትኡም ብገጽላ ዝክታየኸት መንገሳዊት ኮይኑ፡ ከትሪ አብ ሰባታይ ምዕራፍን ለይታይን ብመሳት ንዘዘሰሰ፡ ንብረቲ ክክታየኸን ንዘረኸቡም ገዘዘን ንብረትን ኣለዎ ኣለዎ ንዘጠርጠርም ኮሞኡውን ዘብላጭልጭ ክኣን ደኹን ንብረት ብምዃን ንዘኣደሉ ሰብ ወዘተ

ከቲም ንብረት ደኹን ገዘዘ ክወሰድሉ ይክኣል። ከትሪ መዘከትኡ አብ ንግድም ዝምታኦ ሰታን ሰባታይም ዝገኘሩ። ክቲ ክኸትርም ዝይደ ሰብ ብገበኣ ከታይቲ ምስ ኣጽጎው ከኣ ክቲ ገበ ይፍጽመ። ኮሞ ኣእማኔ ካራን ብረትን ከኣ ኮሞ መሪራርሒ ንክኣታይም ክኸተ ይክኣል። ሞይ ከትሪ ክብ ምዃን ንምድሓን አብ ማይ ምዕራፍን ለይታይን ብገላይ ብመሳት ተክኣልና ከሰና ንብረትና ክብ ምክሰሰኻ ክክታየኸን ይኣደ። ብዘይከይ፡ ዝውጥና ክብ ማእከል ከተማ ምሕደግ ዝበላ እንክገኝ፡ እዞ ገኣ ብዘተገለጸ ምዕራፍት ኮሞ መርኔ ሞንታይ፡ ሓዘን ወይውን ብኸኣል ናይ ሰራተኛ ምዕራፍት ኣግዲና ናብ ዝፍ ንኣቲ እንክገኝ፡ መዓዘይ ተጠቐምና

ክክታየኸን ዝኣኸዩ፡ መዓዘይ አብ ዘይገረፍሎ ሰባታይ እንክገኝ፡ ከኣ ብውሐስ ኣገዘበ ዝፍ ከገደብና ዝክኣል ሰብ ክኣዲ ዝኣኸዩ። ከትሪ ንደቂ ኣገኸትውን አብ ዝምታኦም ሰባታይ ሞይ ክገበዩ ጸሐትምዮም። ንመሪራቲ መኣይን ዘይናዎ ከትሪውን የጋጥሙዮም። እቲ ዝገኘሙሉ ማል ከኣ ኮሞ ዝተመሰን ዝገጸሙን ተመሰሉም አብ መገንዲ ንመሪራቲ መኣይን ሓዘ ይኣቲ። መሪራቲ መኣይንውን ክኣ ሰባት ንምርጽ ብገርባት ክብ መኣይ ምስ ወረዶ ሞይ ከትሪ ዝገኘ ኣለዎ። መኣይ ክብ ዝተገለጸ ገደታይ ስራቕም አብ ዝተገለጸ ገደታይ ብላይቲ እናተክታየኸት ብመኣይ ዝገኘሩ መንገሳዊትውን ኮሞ ምዕራፍ ጠቐሚዮ።

ትብሉ?

• ከሓ አብ ክገበና ዝርከብ ዲጋታይ፡ ዲላታይን ሪሆታይን ብምዑሓዊ ክምዘቡ ብዘክኣል መጠን ምስ ጠይ ናይቲ ክብ ብዘተሓሰር ንምዕራፍ ክኣልን ዝምልከት አብ ወረቐት ዝህረ ሓዲታይ ክኣል፡ ሓዲታይ ሓዲታይ ክገበረሉ፡ ንዲላታይን ባሕሪታይን ሞንታይ ክደሰሉ፡ ምዕራፍት ወይ ምዕራፍት አብ ዝደሰሉ እዮን ኣቐዳምኻ ንዘመልከቱ ምዕራፍ ለሰላ ከሓ ደማ ወላዲ ንደቐና አብ ክብ ዲጋታይን ዲላታይን ምዕራፍትን አብ ዘይተክኣሉን ዘይተገለጸን ቀላይ ከይኸንሱ ምዕራፍት ቀላ ምዕራፍቶ። ስለቲ አብ ዲጋታይ ዝኸሰሰሱ ብዘባ እቲ ዝኸሰሰሱ ዲጋ ክብረቲን ስምቶቲን ስለይራልጠ። አብ ዲጋታይ ምዕራፍት ባሕሪ ከብድ ስለ ዝገኙ አብ ወሽጢ እቲ ዲጋታይውን ሰልጣን ቦታታይን ስለ ዝገኘኡ ኮሞኡውን አብ ምዕራፍ ዲላታይ ኣቐዳም ዝኸሰሰሱ ዝርከቡን ስራት ትገኣሰን ምዕራፍት ስለ ዚጋጥም ንኣዲጋ ስምዖን ሞንታይ ዘቐልጥ። ስለ ዝገኘ ሓዲጋ ምዑሓዊ ንምክልኻል ደቐና ብዘባ ሳብን ምዕራፍት አብ ዲጋታይ ክኸሰሰሩን ምዕራፍት ሞይቶቲ ዲላታይን አብ ዝደሰሉ ንክኢላታይ ክኸሰሰሱ ለሰላ ከሓ ደማ አብ ድሕነት ዘሰና ተገዳኢት ብምዕራፍ ሓዲጋታይ ክኸሰሰሱ የክኣልና።